

Standard Operation Procedure (SOP)

AKRO

ACA Super Decathlon

©Nordic Aviation Resources AS
Skolehåndbok for klubbkoler er utarbeidet av Nordic Aviation Resources AS (NAR)
for Norges LuftsportsForbund (NLF) til bruk ved flyklubbkoler tilknyttet NLF Motorfly seksjon.
Kopiering, salg eller distribusjon av håndboken er ikke tillatt uten tillatelse fra NLF eller NAR.
Etter tillatelse fra NLF er denne omarbeidet for tilpassing til Akrogruppen Gjøvik & Toten Flyklubb.

SOP Akro Bergen Aero Klubb Super Decathlon

Side 3 av 19
Rev. 2.
Dato: 2012-03-30
LN-SDB, Godkjent av
Luftfartstilsynet 07.08.2012

0. Administrasjon og kontroll av SOP

0.1 Innholdsfortegnelse

0. ADMINISTRASJON OG KONTROLL AV SOP	3
0.1 INNHOLDSFORTEGNELSE.....	3
0.2 INNLEDNING	5
0.2.1 <i>Beskrivelse av SOP</i>	5
0.3 SYSTEM FOR RETTELSE OG REVISJONER.....	5
0.3.1 <i>Revisjonsliste</i>	6
0.3.2 <i>Gyldighetsliste</i>	7
0.3.3 <i>Fordelingsliste</i>	7
0.3.4 <i>Godkjenning til Akroutsjekk</i>	7
1. ORGANISASJON OG ANSVAR	8
1.1 GENERELT:	8
1.1.1 <i>Ledelse</i>	8
1.1.2 <i>Målsetting</i> :.....	8
1.1.3 <i>Godkjennelse</i> :	8
1.1.4 <i>Økonomiske ressurser</i> :	8
1.2 ORGANISATORISK STRUKTUR	8
1.2.1 <i>Organisasjonskart</i>	9
1.2.2 <i>Nøkkelpersonell</i>	9
1.2.3 <i>BAKs fasiliteter</i>	10
1.3 PLIKTER OG ANSVARFORHOLD.....	10
1.3.1 <i>Skolesjefs ansvar og plikter</i> :.....	10
1.3.2 <i>Assisterende skolesjef ansvar og plikter</i> :.....	10
1.3.3 <i>Teoriinstruktør ansvar og plikter</i> :	10
1.3.4 <i>Leder Operativ/Utdanning Akrogruppe sitt ansvar og plikter</i>	10
1.3.5 <i>Myndighet, ansvar og plikter for Fartøysjef</i>	11
1.3.6 <i>Akrolevens ansvar, rettigheter opptakskrav</i>	11
1.3.7 <i>Krav for å påbegynne utdanning</i>	11
1.3.8 <i>Informasjon i forbindelse med opptak som akrolev ved BAK</i>	11
1.4 ELEVDISCIPLIN OG DISIPLINÆRE FØLGER.....	12
2. KONTROLL MED FLYOPERASJONER	12
2.1 AUTORISASJON/ TILLATELSE TIL FLYGING	12
2.2 UTARBEIDELSE AV AKROPROGRAM	12
2.3 KOMMANDO OVER FLYET OG FLYGINGEN	13
2.4 PASSASJERER	13
2.5 FLYETS DOKUMENTASJON	13
2.6 FLYGEBESETNINGENS KVALIFIKASJONER	13
2.6.1 <i>Kvalifikasjon til Akroinstruktør</i>	13
2.6.2 <i>Innhold av pilotarkiv</i> :	13
2.7 FLYGETIDSBOK	13
2.8 FLYGEPLANLEGGING	13
3. KVALITETSSIKRINGS PROGRAM	13
3.1 MÅL.....	13
4. INSTRUKTØRTRENING OG STANDARDISERING	14
4.1 AVTALE OM INSTRUKSJON	14
4.1.1 <i>Instruktør ved Akrogruppen</i>	14
4.2 OPPFRISKNINGSTRENING	14
4.3 OPPFRISKNING AV FERDIGHETSTRENING	14

SOP Akro

Bergen Aero Klubb

Super Decathlon

Side 4 av 19
Rev. 2.
Dato: 2012-03-30
LN-SDB, Godkjent av
Luftfartstilsynet 07.08.2012

5. UNDERVISNINGSPPLAN FOR AKROUTSJEKK	14
5.1.1 <i>Karakter skala for bedømmelse av elevens ferdigheter for hver øvelse.....</i>	<i>15</i>
6. FLYGEØVELSER	15
7. INFORMASJON OM AKROFLY, HANGAR OG KLUBBLOKALE	15
7.1 AKROFLY	15
7.2 FASILITETER, HANGAR OG KLUBBLOKALE	15
8. BRUK AV AKROFLY	15
8.1 GENERELT	15
8.2 G-BEGRENSNING	15
8.2.1 <i>Generelt</i>	<i>15</i>
8.2.2 <i>Super Decathlon</i>	<i>15</i>
8.3 ØVELSESBEGRENSNINGER	15
8.4 BESTILLING (BOOKING) AV AKROFLY	16
8.5 VEDLIKEHOLD	16
8.5.1 <i>Vedlikeholdsorganisasjon.....</i>	<i>16</i>
8.5.2 <i>Regler for rapportering av teknisk feil /snag.....</i>	<i>16</i>
8.5.3 <i>Vedlikeholdspersonell.....</i>	<i>16</i>
8.5.4 <i>Reisedagbok og teknisk journal, service intervaller, etc.</i>	<i>16</i>
8.5.5 <i>Regler for Daglig ettersyn, vask og rengjøring av luftfartøy</i>	<i>16</i>
8.5.6 <i>Regler og informasjon for etterfylling av drivstoff og olje.....</i>	<i>16</i>
8.5.7 <i>Regler for rapportering av luftfartsulykke, uhell, lufttrafikkhendelse eller flyteknisk feilrapport</i>	<i>16</i>
9. OPERATIVE PROSEDYRER.....	16
9.1 PROSEDYREBESKRIVELSE FOR AKROFLYGING	16
9.1.1 <i>Forberedelse til flyging</i>	<i>17</i>
9.1.2 <i>Checklist</i>	<i>18</i>
9.2 AKROØVELSER.....	18
9.2.1 <i>Øvelser.....</i>	<i>18</i>
9.2.2 <i>Minstehøyder</i>	<i>18</i>
9.3 ETTERKONTROLL OG RENGJØRING AV FLYET	18
9.4 BETALING AV FLYLEIE	18
9.4.1 <i>Generelt</i>	<i>18</i>
9.4.2 <i>LN-SDB.....</i>	<i>18</i>
10. NØDPROSEDYRER.....	18
11. RADIO- OG NAVIGASJONS HJELPEMIDDEL	18
12. VEDLEGG	19
12.1 LOKALE TILLEGG TIL SKOLEHÅNDBOK VEDRØRENDE AKROUTSJEKK (REF PKT 0.2).....	19
12.2 BAK GODKJENNING FOR AKROUTSJEKK (REF PKT 0.3.4).....	19
12.3 LOKALE TILLEGG TIL SKOLEHÅNDBOK VEDRØRENDE KURS I UNORMALE STILLINGER OG SPIN (REF PKT 0.3.4) FEIL! BOKMERKE ER IKKE DEFINERT.	
12.4 QUESTIONNAIRE MODELLUTSJEKK – TEKNISK (REF PKT 5).....	19
12.5 KART OVER TRENINGSMRÅDER: (REF 9.1.1.9).....	FEIL! BOKMERKE ER IKKE DEFINERT.
12.6 AKROINSTRUKTØROVERSIKT:.....	FEIL! BOKMERKE ER IKKE DEFINERT.
12.7 STANDARDISERINGSGUIDE FOR ØVELSER (REF PKT 9.1)	19
12.8 AJOURFØRT LISTE OVER GODKJENTE FARTØYSJEFER MED SIGNERINGSRUBRIKK. ... FEIL! BOKMERKE ER IKKE DEFINERT.	

SOP Akro Bergen Aero Klubb Super Decathlon

Side 5 av 19
Rev. 2.
Dato: 2012-03-30
LN-SDB, Godkjent av
Luftfartstilsynet 07.08.2012

0.2 Innledning

Prosedyrer for utøvelse (SOP) av akroflyging i Bergen Aero Klubb (BAK) er utgitt av BAK Akrogruppen. SOP for Akrogruppen er utarbeidet for å innfri alle krav til en sikker og standardisert bruk av akroflyet ACA Super Decathlon i BAK slik at all utførelse av all akroflyging foregår i henhold til vedtekter og reglement i BAK og NLF samt forskrifter i BSL og JAR.

SOP skal sammen med

- flyets Flight Manuals
- flyets sjekklister
- kompendium i akroflyging av Knut Lande
- lokale tillegg skolehåndbok vedrørende akroskoling (vedlegg 12.1)
- lokale instruksjoner for flyging på Flesland

utgjøre Akrogruppens samlede prosedyrer og retningslinjer for utdanning til akroutsjekk, akrotrening og operasjon av ACA Super Decathlon.

0.2.1 Beskrivelse av SOP

- SOP beskriver generelle retningslinjer for Akrogruppen, gruppens organisasjon, ledelse, administrative forhold, plikter og ansvarsforhold. Den omhandler også krav til kontinuitet for instruktører og akropiloter, utsjekk og fornyelser av sertifikater og instruktørrettigheter. Videre omhandles regler og prosedyrer for bruk av fly, operativ informasjon om flyet, regler for landingsplassen, bruk av treningsområder samt operative begrensninger.
- SOP Akrogruppen skal være bygget opp etter en standardisert mal og vil kunne inngå som en del av BAK SOP sammen med SOP for andre relevante aktivitetsområder (veteranfly, flyskole, etc).

0.3 System for rettelser og revisjoner

Leder Operativ/Utdanning Akrogruppe i BAK er ansvarlig for å opprettholde og utgi rettelser til SOP Akrogruppe.

Alle endringer som gjøres i godkjent SOP, må være forelagt og akseptert av Operativ leder BAK, Skolesjef BAK og styret i Akrogruppen før endringen trer i kraft.

Alle revisjoner til SOP skal skrives ut som hele, trykte reviderte sider. Håndrettelser er ikke tillatt. Alle sider skal være nummererte sider med angitt revisjons nummer og dato.

Revisjon 0 er originalversjonen på sider i standardisert SOP.

Deler av sider som blir revidert skal angis med en vertikal strek langs venstre marg. Alle nye revisjoner skal ha reviderte oversikt over gyldige sider. En revisjonsliste vil bli ajourført fremst i hver SOP.

Eksemplar **nr 1** vil bli å finne hos BAK Operativ leder,

Eksemplar **nr 2** hos Skolesjef,

Eksemplar **nr 3** hos Leder Akrogruppen og

Eksemplar **nr 4** hos Leder Operativ/Utdanning Akrogruppen.

Eksemplar **nr 5** er Akrogruppens og skal til enhver tid befinne seg i klubbens briefingsrom slik at den er tilgjengelig for alle akroelever og akropiloter i BAK. Akrogruppens kopi vil ha en komplett navneliste hvor alle klubbens godkjente akropiloter signerer for at siste gjeldende versjon av SOP er lest og forstått. Håndbokens siste versjon er også alltid tilgjengelig på Internett klubbens hjemmeside <http://www.BAK.no>

Leder Operativ/Utdanning Akrogruppe skal til enhver tid holde en oppdatert fordelingsliste for SOP. Revisjoner vil bli distribuert til hver enkelt innehaver av SOP som er pliktig til å holde sin manual oppdatert. Revisjoner skal settes inn umiddelbart etter mottagelse og revisjonslisten ajourføres.

SOP Akro

Bergen Aero Klubb

Super Decathlon

Side 6 av 19
Rev. 2.
Dato: 2012-03-30
LN-SDB, Godkjent av
Luftfartstilsynet 07.08.2012

0.3.1 Revisjonsliste

Revisjons nr.	Rev. dato:	Innført dato:	Innført av, signatur:
0			
1	30.03.2012	30.03.2012	BAK v/Ivar H. Henriksen
2	01.06.2015	01.06.2015	Ivar H. Henriksen
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			
20			
21			
22			
23			
24			
25			
26			
27			
28			
29			
30			

SOP Akro

Bergen Aero Klubb

Super Decathlon

Side 8 av 19
Rev. 2.
Dato: 2012-03-30
LN-SDB, Godkjent av
Luftfartstilsynet 07.08.2012

1. ORGANISASJON OG ANSVAR

1.1 Generelt:

For å tilfredsstille kravene til å utøve akroflyging både ifm opplæring og egentrening er BAK med Akrogruppe bemannet, utstyrt og ledet slik som beskrevet i denne SOP.

1.1.1 Ledelse

Skolesjefen er overordnet ansvarlig for all utdanning i BAK, inkludert akroutdanning. Operativ leder BAK har det overordnede for all operativ virksomhet i BAK, inkludert akroflyging. Både skolesjef og operativ leder vil i samråd med klubbens styre kunne utpeke en ansvarlig for et aktivitetsområde slik som akroflyging og delegere oppgaver til vedkommende. For Akrogruppen i BAK er det således utnevnt en Leder Operativ/Utdanning med ansvar for Akrogruppens operative utøvelse og utdanning. Han er ansvarlig for kontinuerlig kontakt med Skolesjef og Operativ leder, samt Akrogruppens eget styre.

Administrativt og økonomisk er Akrogruppen organisert med et eget styre og selvstendig økonomi, men underlagt og rapporterer til styret BAK. Detaljene vedrørende organiseringsform for egne aktivitetsgrupper innen BAK er planlagt å bli utarbeidet og formalisert i løpet av driftsåret 2012.

Informasjon mellom klubbens styre til Skolesjef, Leder Operativ/Utdanning Akrogruppe og instruktører i Akrogruppen er viktig. Alle avgjørelser angående akroskoling av formell karakter gjøres i styre BAK.

Klubbens styreleder er ansvarlig for koordinering mellom de forskjellige faggrupper og fagsjefer angående forhold som har med akroaktiviteter å gjøre.

Beslutninger av faglig karakter tas henholdsvis for utdanning av Skolesjef i samråd med instruktørkorps og Akrogruppens Leder Operativ/Utdanning eller for operative forhold av klubbens Operative leder sammen med Akrogruppens Leder Operativ/Utdanning i henhold til instruks. Beslutninger som har innvirkning på Akrogruppens drift inkludert økonomi, organisasjon og administrasjon, skal godkjennes av Akrogruppens styre.

1.1.2 Målsetting:

Formålet med akroskoling i BAK er å arbeide for en positiv og sikker utvikling av et akromiljø, der grunnleggende utdanning og holdninger innen sporten vies spesiell oppmerksomhet. Skolingen skal kunne lede frem til en akroutsjekk iht. BSL JAR FCL.

All trening som er beskrevet i SOP med refererte dokumenter for utstedelse av akroutsjekk skal være godkjent av Luftfartstilsynet.

1.1.3 Godkjennelse:

Det er Luftfartstilsynet, med hjemmel i BSL JAR-FCL 1.055, ved utstedelse av bevis for klubbekole som godkjenner BAK og gir tillatelse til å drive utdanning til akroutsjekk.

BAKs flyskoles ledelse, administrasjon og drift reguleres av Luftfartstilsynet gjennom en registreringsprosess med hjemmel i BSL JAR-FCL.

1.1.4 Økonomiske ressurser:

Styret i BAK delegert til styret Akrogruppen er ansvarlig for den økonomiske styringen av Akrogruppen. Gruppens styre skal sørge for at det er midler til å drive Akrogruppen i henhold til de krav som er satt i SOP.

1.2 Organisatorisk struktur

Utdanning til akroutsjekk er underlagt BAK flyskole.

Styringsstrukturen for Akrogruppen, som vist under, gjør det mulig for Styreleder å overvåke Akrogruppen og sørge for ledelse og samarbeid.

Skolesjefen ved BAK er ansvarlig for å sørge for at instruktørstabens medlemmer omfatter personer med tilstrekkelig erfaring og kvaliteter som er nødvendig for å opprettholde en høy standard.

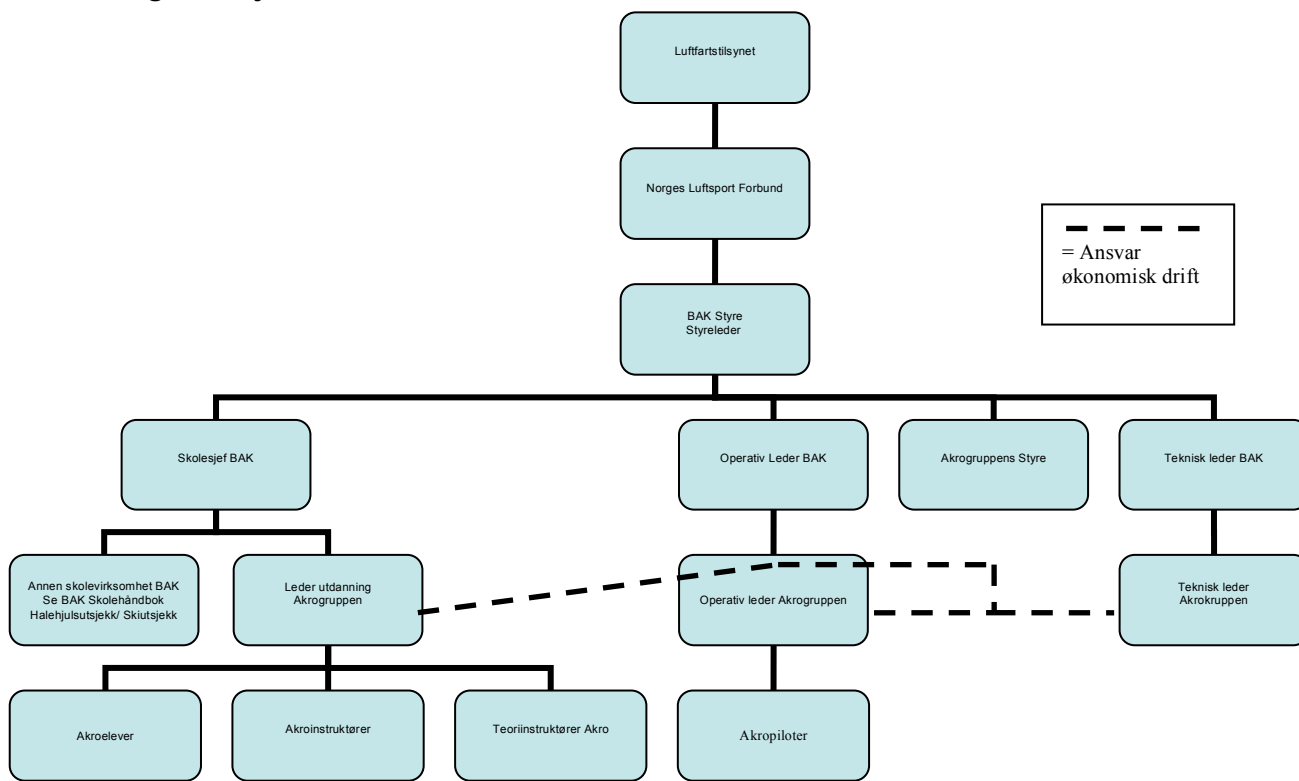
SOP Akro

Bergen Aero Klubb

Super Decathlon

Side 9 av 19
Rev. 2.
Dato: 2012-03-30
LN-SDB, Godkjent av
Luftfartstilsynet 07.08.2012

1.2.1 Organisasjonskart

1.2.2 Nøkkelpersonell

Oversikt over BAKs nøkkelpersonell er vist i BAK Skolehåndbok.

1.2.2.1 Akrogruppen Styre

- Leder : Ivar H. Henriksen
- Kasserer: Torstein Farsund
- Styremedlem: Vidar Haugen

1.2.2.2 Operativ leder Akro

- Ivar H. Henriksen

1.2.2.3 Leder akroutdanning

- Ivar H. Henriksen

1.2.2.4 Akroinstruktører

- Ivar H. Henriksen
- Odin Sætre
- Ivar Dyrdal

1.2.2.5 Teoriinstruktør akro

- Ivar H. Henriksen

1.2.2.6 Teknisk ansvarlig Akrogruppen

- Vidar Haugen.

SOP Akro Bergen Aero Klubb Super Decathlon

Side 10 av 19
Rev. 2.
Dato: 2012-03-30
LN-SDB, Godkjent av
Luftfartstilsynet 07.08.2012

1.2.3 BAKs fasiliteter

Oversikt over BAKs fasiliteter er vist i BAK Skolehåndbok.

1.3 Plikter og ansvarsforhold

1.3.1 Skolesjefs ansvar og plikter:

Skolesjefens ansvar og plikter er listet i BAK Skolehåndbok.

1.3.2 Assisterende skolesjef ansvar og plikter:

Assisterende skolesjefs ansvar og plikter er listet i BAK Skolehåndbok.

1.3.3 Teoriinstruktør ansvar og plikter:

Teoriinstruktørs ansvar og plikter er listet i BAK Skolehåndbok.

1.3.4 Leder Operativ/Utdanning Akrogruppe sitt ansvar og plikter

- a) skal ha signert villighetserklæring og er underlagt Operativ leder og Skolesjef BAK. Leder Operativ/Utdanning Akrogruppe skal forestå den operativ drift i Akrogruppen, er på vegne av skolesjefen ansvarlige for akroudanningen og er således faglig overordnet for Akrogruppen
- b) skal påse at akrovirksomheten drives i overensstemmelse med gjeldende lover, forskrifter og retningslinjer
- c) skal sørge for egenkontrollsystemer for akrovirksomheten og føre kontroll med at disse fungerer
- d) skal føre kontroll med Akrogruppens daglige virksomhet, herunder påse at instruksjonsprogram, samt pensum - og undervisningsplaner følges, foruten å sørge for at disse på forhånd er godkjent av Luftfartstilsynet
- e) er ansvarlig for at Akrogruppens teori og praktiske undervisningsopplegg, herunder undervisningsmateriell og lærebøker blir jevnlig vurdert og oppdatert med utviklingen
- f) skal være ansvarlig for at Akrogruppens flyging foregår på luftfartøy som fyller de krav som stilles for angjeldende flyging med hensyn til utstyr og G-belastning.
- j) skal i samarbeid med skolesjefen vurdere og kontrollere kvalifikasjonene til undervisningspersonellet før de benyttes ved Akrogruppen, samt holde løpende kontroll med at de opprettholder og fornyer sine ferdigheter og kunnskaper
- k) skal føre tilsyn med at instruktører har nødvendige kvalifikasjoner og gyldige sertifikater og rettigheter for den instruksjon som er planlagt gjennomført i Akrogruppen.
- l) skal i samarbeid med skolesjefen sørge for at elever som viser alvorlig luftsyke, mangel på ansvarsfølelse, eller andre alvorlige forhold i en grad som synes lite forenlig med akroflyging, avslutter akroudannelsen.

SOP Akro Bergen Aero Klubb Super Decathlon

Side 11 av 19
Rev. 2.
Dato: 2012-03-30
LN-SDB, Godkjent av
Luftfartstilsynet 07.08.2012

- m) skal i samarbeid med operativ leder sørge for at flygere i akrogruppen som viser mangel på ansvarsfølelse og egendisiplin eller andre alvorlige forhold som er lite forenlig med god "airmanship" for akroflyging blir utestengt midlertidig eller permanent fra denne aktiviteten i BAK.

1.3.5 Myndighet, ansvar og plikter for Fartøysjef

Myndighet, ansvar og plikter for fartøysjef er listet i BAK skolehåndbok og i de relevante forskrifter i BSL og JAR.

1.3.6 Akroelevens ansvar, rettigheter opptakskrav

1.3.6.1 Generelt

Eleven er et fullverdig medlem av flyklubben med de rettigheter og forpliktelser dette medfører. I tillegg til dette medfører elevstatus noen forpliktelser og noen rettigheter som er spesielle. Dette gjelder spesielt oppgaver i forbindelse med dugnad på fly, utstyr, klubb skolens lokaler etc. Det gjelder også fremmøteplikt ved undervisning i teori og praksis samt deltagelse i akrogruppemøter.

1.3.7 Krav for å påbegynne utdanning

Eleven skal som minimum inneha gyldig PPL-A sertifikat for å kunne begynne på utdanning til akroutsjekk. Teorikurs skal være gjennomført og bestått før den praktiske utdanningen kan påbegynnes.

1.3.8 Informasjon i forbindelse med opptak som akroelev ved BAK

Eleven skal i forbindelse med opptak ha følgende informasjon:

- Forhold som er spesielle ved Akrogruppen i BAK.
- Medisinske krav.
- Pensumkrav.
- Tidsforbruk og forhold som kan skape problemer, (vær, teknisk, personell etc.)
- Økonomiske forhold, som beregnet total kostnad, betalingsmåter/betingelser og rutiner samt eventuelle rabattmuligheter.
- Rettigheter og begrensninger som elev, og i bruken av flyene.

Ved opptak skal eleven tildeles Akrogruppens dokumentasjon for elever samt annen aktuell skriftlig informasjon.

Eleven skal tildeles pensumplaner og aktuelle timeplaner for undervisningsopplegg.

Eleven skal fortrinnsvis tildeles en fast instruktør.

1.3.8.1 Informasjon, rettigheter og plikter under utdanning

Eleven har krav på en rasjonell, effektiv og tilrettelagt undervisning. Eleven skal likevel være informert om forhold som kan vanskeliggjøre kontinuitet i utdanningen, f. eks værforhold, tekniske og personell problemer. Forhold rundt "booking" av flyene skal være informert om.

Eleven skal på forhånd ha klare beskjeder om praktiske oppgaver, deltagelse ved dugnader, o.l.

Eleven skal fortløpende være orientert om status og nivå angående teorikunnskaper og praktiske ferdigheter og progresjon. Det skal gis klare beskjeder dersom kunnskaps/ferdighets nivå er for lavt, eller ved avvik i progresjonen. Tiltak skal anvises av lærer, instruktør eller skolesjef.

Forespørsel om personlige samtaler med skolesjef ang. ovennevnte, skal imøtekommes.

Dersom eleven etter begrunnelse ber om å få bytte instruktør, skal dette imøtekommes når de ter praktisk mulig.

Dersom det oppstår forhold som eleven ønsker å påklage, gjøres dette til skolesjef.

Klageinstans er flyklubbens styre, ved leder.

SOP Akro Bergen Aero Klubb Super Decathlon

Side 12 av 19
Rev. 2.
Dato: 2012-03-30
LN-SDB, Godkjent av
Luftfartstilsynet 07.08.2012

1.3.8.2 Informasjon om rettigheter ved avbrutt opplæring

Ved avbrutt opplæring skal eleven ha informasjon om mulighetene for å gjenoppta utdanningen til akroutsjekk. Dette innebærer tidsfrister i forbindelse med evt. bestått teori, legeattest, opptjent flyetid etc.

Dersom eleven avslutter opplæringen på grunn av flytting, skal informasjon om muligheter for overflytting til annen klubb skole gis.

Dersom eleven slutter etter råd fra instruktør/skolesjef skal eleven ha klar beskjed om grunnlaget for slik avgjørelse. Eventuell klage kan fremmes.

1.3.8.3 Informasjon i forbindelse med skolesjekk/praktisk prøve.

I forbindelse med skolesjekk/ praktisk prøve skal eleven på forhånd få informasjon om opplegg og gjennomføring.

Krav til kunnskaps og ferdighetsnivå skal være klart for eleven.

Eventuell underkjennelse skal være grunnlagt. Eleven skal ha informasjon om hva som må rettes på og anbefaling om hvordan dette kan gjøres eventuelt med supplerende utdanning/ trening.

Klage på avgjørelse angående skolesjekk rettes til klubbens styre.

1.4 Elevdisiplin og disiplinære følger

Det er forventet at elever som ønsker akroutsjekk, vil holde en høy personlig standard med hensyn til disiplin og oppførsel.

Eleven må forholde seg til alle instruksjoner, slik som trenings plan, utstyr, øvelser eller krav som BAK har satt i forbindelse med akroutsjekken.

Det er forventet at eleven møter opp til fastsatt tid for både bakke instruksjon og fly trening.

Det er også forventet av eleven at denne leverer inn svar til de respektive øvelser i tide.

Ved tvil av enhver art eller avvik i forbindelse med kunnskap, ferdigheter, disiplin, respekt for regelverk eller andre forhold, skal dette legges frem for skolesjefen som skal treffe nødvendige tiltak.

I ytterste konsekvens, dersom eleven ikke etterkommer krav eller standard som er satt ved klubb skolen kan han bli avvist, og mister dermed rett til videre akrotrening.

Alle elever må ta sin tur med vasking og polering det forventes at elever selv viser initiativ og kontakter teknisk ansvarshavende for slike oppgaver. Akrogruppen vil bevisst prioritere i alle sammenhenger elever som innenfor BAK generelt og Akrogruppen spesielt bidrar i klubbmiljøet, viser initiativ, og innsatsvilje.

2. Kontroll med flyoperasjoner

2.1 Autorisasjon/ Tillatelse til flyging

Etter bestått akroutsjekk autoriserer den enkelte pilot seg selv til turer. Han skal forvise seg om at han tilfredsstillt kravet til kontinuitet i henhold til Akrogruppens prosedyrer. Se under punktet Kvalifikasjoner nedenfor.

Flyene skal fortrinnsvis benyttes til akroflyging ut fra Flesland og i de områder som er klarert til dette. Flyging til andre plasser skal forhåndsgodkjennes av Leder Operativ/Utdanning Akrogruppen.

2.2 Utarbeidelse av akroprogram

Akroutsjekk følger flyprogram beskrevet i lokale tillegg til skolehåndbok "Kurs i akroutsjekk", Norges Luftsportsforbund – Bergen Aero Klubb.

SOP Akro Bergen Aero Klubb Super Decathlon

Side 13 av 19
Rev. 2.
Dato: 2012-03-30
LN-SDB, Godkjent av
Luftfartstilsynet 07.08.2012

2.3 Kommando over flyet og flygingen

Under instruksjonsflyging er det flyinstruktøren som er Fartøysjef til enhver tid.

Det er viktig å påpeke at eleven skal trenes opp til å være Fartøysjef og må derfor gis anledning til å ta selvstendige avgjørelser på egen hånd; riktige avgjørelser til riktig tid.

Begrepet dine kontroller, (**Your controls**), skal brukes dersom kontrollene skal overføres fra eleven til instruktøren eller motsatt. Likeledes skal begrepet mine kontroller, (**My controls**), brukes for å indikere fra instruktøren at kontrollene skal overføres, og fra elevens side for å bekrefte at kontrollen er overtatt. Begrepene gjelder begge veier og skal anses å være av svært viktig karakter for å bygge opp et riktig vanemønster, og å hindre at misforståelse av alvorlig karakter å oppstå.

2.4 Passasjerer

Etter bestått akroutsjekk kan piloten medbringe venner og bekjente som passasjer for eventuelt deling av utgifter.

2.5 Flyets dokumentasjon

Flyet skal være luftdyktig og alle foreskrevne dokumenter skal medføres på alle flyginger.

2.6 Flygebesetningens kvalifikasjoner

2.6.1 Kvalifikasjon til Akroinstruktør

Alle kravene satt i BSL JAR-FCL må oppfylles for en akroinstruktør.

Instruktøren skal være godkjent av skolesjefen og tilfredsstillende de krav som BAK stiller til flyinstruktør ved å ha gjennomført nødvendig standardiseringsflyging på flytypen samt inneha rettighet til akroinstruksjon og inneha fartøysjefs rettigheter på angjeldende fly. Instruktør har samme kontinuitetskrav som fartøysjef se punktet ”Fartøysjef kontinuitet”

2.6.2 Innhold av pilotarkiv:

- 1) Se BAK krav til arkiv.

2.7 Flygetidsbok

Føres i henhold til krav satt av Luftfartstilsynet.

2.8 Flygeplanlegging

All flyging ved Akrogruppen skal være grundig forberedt og planlagt i henhold til Luftfartstilsynets forskrifter, samt NLF standard som beskrevet under.

Før flyging skal eleven innhente vær, notam og andre opplysninger som er relevante.

Piloten må alltid beregne behovet for drivstoffbeholdning for den planlagte flyging og sjekke at det er tilstrekkelig drivstoff ombord før avgang, og han skal utarbeide vekt- og balanse beregning for den planlagte flyging.

Piloten skal gjennomgå og kontrollere Reisedagboka, samt gjøre pre-flight inspeksjon for å kontrollere at flyet er luftdyktig.

3. Kvalitetssikrings program

3.1 Mål

Akrogruppens sikkerhetsstandard er innebygget i alle leksjoner og i teoriundervisningen. Akrogruppen har som mål å sikre at ingen uhell eller uønskede hendelser inntreffer. Det er viktig å kople konsekvenser av ikke å ha

SOP Akro Bergen Aero Klubb Super Decathlon

Side 14 av 19
Rev. 2.
Dato: 2012-03-30
LN-SDB, Godkjent av
Luftfartstilsynet 07.08.2012

tilfredsstillende kunnskaper og ferdigheter til sikkerhet. Likeledes å ha respekt for de begrensninger som finnes angående fly, menneske og miljø. Pilotene må vise at de har en slik forståelse. For en detaljert beskrivelse av kvalitetssikringsprogrammet, se BAKs kvalitetssikringsprogram.

4. Instruktørtrening og standardisering

4.1 Avtale om instruksjon

4.1.1 Instruktør ved Akrogruppen

Instruktørene i Akrogruppen er underlagt BAK skolesjef og tilfredsstiller BAKs krav samt innehar rettighet til å instruere til akroutsjekk.

Skolesjefen er ansvarlig for at Akrogruppen har tilgang til et antall kvalifiserte instruktører som står i forhold til planlagt aktivitet og antall elever som tar akroutsjekk slik at både elever og instruktører får god kontinuitet.

Alle instruktører skal være medlem av Norges Luftsport Forbund, BAK og Akrogruppen. Skolesjef skal sørge for at det opprettes instruktørarkiv med relevante opplysninger for hver instruktør. Hver enkelt instruktør skal ha en personlig mappe som inneholder oppdatert informasjon om navn, adresse og telefon nummer og med kopi av;

- 1) Flysertifikat
- 2) Rettighets bevis
- 3) Lege sertifikat
- 4) Kopi av BAKs autorisasjon for instruktør til akroutsjekk
- 5) Dokumentasjon for utført periodisk standardisering og kontroll for flyinstruktør.

4.2 Oppfriskningstrening

Skolesjefen er ansvarlig for at det minst 1 gang i året blir gjennomført standardiserings seminar/møte med instruktørene. Hensikten med denne treningen er å sikre at alle instruktørene forstår og etterfølger BAK Akrogruppens krav til standard med tanke på prosedyrer, trening og dokumentasjon. Alle instruktørene skal delta ved denne treningen.

Oppfriskningstrening bør omfatte drøfting av Akrogruppens flysikkerhets standard, og evt. trend. I tillegg bør det fokuseres på repetisjon av nødprosedyrer og deres tilstrekkelighet.

4.3 Oppfriskning av ferdighetstrening

Instruktører er selv ansvarlig for å opprettholde nødvendig kunnskap om normale operative prosedyrer, nødprosedyrer, flyets instrumenter og nødutstyr.

Skolesjefen er ansvarlig for at hver instruktør minst en gang årlig skal gjennomgå en Standardiseringsprøve med skolesjef; for blant annet å sjekke kunnskap og ferdigheter i håndtering av nødprosedyrer under instruksjonsflyging.

Standardiseringsprøvens skal bestå av en teoretisk prøve eller samtale og en flytur av minst 30 minutters varighet.

5. Undervisningsplan for Akroutsjekk

BAK benytter Knut Landes kompendium "Akroflyging" og Norges LuftsportForbund – Bergen Aero Klubb Skolehåndbok lokale tillegg "Kurs i akroutsjekk". Ved modellutsjekk skal sjekklister for modellutsjekk følges (vedlegg 12.4) og Questionnaire for teknisk utsjekk (vedlegg 12.5) fylles ut som grunnlag for en eksaminasjon som leder frem til den tekniske utsjekken sammen med en praktisk teknisk gjennomgang av den aktuelle flytypen. Teknisk utsjekk på flytypen gir autorisasjon til å gjennomføre daglig ettersyn (DI) og preflight sjekk.

SOP Akro Bergen Aero Klubb Super Decathlon

Side 15 av 19
Rev. 2.
Dato: 2012-03-30
LN-SDB, Godkjent av
Luftfartstilsynet 07.08.2012

5.1.1 Karakter skala for bedømmelse av elevens ferdigheter for hver øvelse

Det benyttes samme karakterskala som for bedømming av elever til PPL-A instruksjonsflyging.

6. Flygeøvelser

BAK benytter Skolehåndbok lokale tillegg "Kurs i akroutsjekk".

7. INFORMASJON OM AKROFLY, HANGAR OG KLUBBLOKALE

7.1 Akrofly

Akrogruppen disponerer følgende fly:

- 1) American Champion 8KCAB Super Decathlon, LN-SDB

7.2 Fasiliteter, hangar og klubblokale

Beskrivelse finnes i BAK skolehåndbok. I tillegg gjelder de instruksjoner som er slått opp i respektive hangar hvor de enkelte fly er parkert. Orden i hangar og på bakken med parkering, sikring og rengjøring av fly er grunnlaget for god "Airmanship" i luften. For Super Decathlon LN-SDB leier hangarplass og alle elever og fartøysjefer må sette seg inn i og følge reglement for bruk av hangarplass.

8. Bruk av akrofly

8.1 Generelt

Den enkelte flytype skal opereres i henhold til flygehåndbokens beskrivelser med hensyn til operasjons område, prosedyrer, hastigheter, vekt & balanse og sjekklister.

Piloten skal sette seg grundig inn i flytypens egenskaper og systemer. Videre er det viktig å påpeke at det skal holdes orden i flyene samt utvendig rengjøring.

8.2 G-begrensning

8.2.1 Generelt

Alle fly skal flys med max G-belastning 1G mindre enn flyets G-begrensning oppført i flygehåndboken med den hensikt å innføre en ekstra sikkerhetsfaktor. Ved overskridelse av fastsatte G-begrensninger vil fartøysjefen bli belastet et G-gebyr lik en flytimepris utover fløyet tid. Fartøysjefen plikter å rapportere overbelastning til henholdsvis Akrogruppens teknisk ansvarshavende og til Leder Operativ/Utdanning.

8.2.2 Super Decathlon

Max tillatt G-load (*Klubb-begrensning*): +5,0 G /- 4.0 G

8.3 Øvelsesbegrensninger

Generelt gjelder de begrensninger som er angitt for den enkelte flytype i Flight Manual. I tillegg anmerkes det at til tross for at akroutsjekk iht LT forskrift ikke angir noen begrensninger selv om den praktiske utdannelsen stort sett er begrenset til positive øvelser, har BAK Akrogruppen valgt å følge det franske systemet for en 2 trinns utsjekk. Det første nivået omfatter de positive øvelser samt horisontal flyging på rygg med svinger. Det andre nivået omfatter resterende negative øvelser. Trinn 2 utdannelsen vil i første omgang være begrenset til å bygge opp kompetanse på instruktørnivået for siden kunne tilby denne videreutdannelsen for de BAK akropiloter som vil utvikle seg videre. Dette betyr at piloter i BAK Akrogruppe med akroutsjekk som ikke har gjennomført en trinn 2 utdanning

SOP Akro Bergen Aero Klubb Super Decathlon

Side 16 av 19
Rev. 2.
Dato: 2012-03-30
LN-SDB, Godkjent av
Luftfartstilsynet 07.08.2012

med negative øvelser, er begrenset til å utføre positive øvelser og horisontal negativ flyging med svinger.

8.4 Bestilling (booking) av akrofly

Flyene bookes gjennom BAKs booking system (myWebLol). Akroutsjekker med skolesjef og instruksjonsflyging gis prioritet, i den rekkefølge, ved flybooking. Flybooking på planlagte akrosamlinger styres iht angitt flyprogram som utarbeides for den enkelte samling av Leder Operativ/Utdanning eller av den person som er utpekt som arrangøransvarlig for samlingen.

8.5 Vedlikehold

8.5.1 Vedlikeholdsorganisasjon

Klubbens vedlikeholdsorganisasjon er beskrevet i BAKs vedlikeholdshåndbok.

8.5.2 Regler for rapportering av teknisk feil /snag

Reglene er beskrevet i BSL D 3-1. 4.3. Teknisk feil/snag skal snarest rapporteres til teknisk ansvarshavende i Akrogruppen.

8.5.3 Vedlikeholdspersonell

Personell som kan foreta vedlikehold på flyene er listet i BAK godkjent vedlikeholdsprogram.

8.5.4 Reisedagbok og teknisk journal, service intervaller, etc.

Beskrevet i BAK vedlikeholdshåndbok.

8.5.5 Regler for Daglig ettersyn, vask og rengjøring av luftfartøy

Beskrevet i BAK vedlikeholdshåndbok.

8.5.6 Regler og informasjon for etterfylling av drivstoff og olje

Beskrevet i BAK vedlikeholdshåndbok.

8.5.7 Regler for rapportering av luftfartsulykke, uhell, luftrafikkhendelse eller flyteknisk feilrapport

I henhold til BSL A 1-3.

9. OPERATIVE PROSEDYRER

For tekniske detaljer og operative begrensninger for den enkelte flytype, refereres til flyets håndbok (POH/AFM).

9.1 Prosedyrebeskrivelse for akroflyging

Hensikten med prosedyrebeskrivelsen er å gjøre det mulig for fartøysjefen å gjøre forberedelser og gjennomføring av flygingen som vil gi maksimal treningsverdi og sikkerhet for hver akroflyging. Dette gjøres ved å presentere en enkel "sjekklister" for piloten over hva som forventes av kunnskap og forberedelser før, under og etter en akroflyging.

Beskrivelse av akroøvelsene finnes i Knut Landes kompendium "Akroflyging" sammen med NRF Akrogruppens Standardiseringsguide (ref vedlegg 12 8)for den enkelte flytype.

SOP Akro Bergen Aero Klubb Super Decathlon

Side 17 av 19
Rev. 2.
Dato: 2012-03-30
LN-SDB, Godkjent av
Luftfartstilsynet 07.08.2012

9.1.1 Forberedelse til flyging

9.1.1.1 Fartøysjefs kvalifikasjoner

Generelle krav satt av Luftfartstilsynet og BAK gjelder.

- Gjennomført akroflyging siste 90 dager
- 5 start og landinger på halehjulsfly siste 90 dager
- For fartøysjefer med mindre enn 200 timer totaltid gjelder følgende tillegg: Dersom piloten ikke har gjennomført min. 10 landinger siste 90 dager, kan han ikke fly før vedkommende igjen er sjekket ut på nytt med instruktør.

9.1.1.2 Booking av fly

Flyet bookes i BAK bookingsystem.

9.1.1.3 Ytelser

For hver tur skal fartøysjefen forsikre seg om at flyets ytelser er tilstrekkelig med tanke på banelengde, vindstyrke og -retning, temperatur, nedbør og fare for ising.

Flygehåndboken skal brukes for å forsikre seg om at flyets ytelser er tilstrekkelig for den enkelte flyging.

9.1.1.4 Operativ Planlegging

Ved behov skal det utarbeides Operativ flygeplan og evt. Reiseplan

9.1.1.5 Værminima

Værinformasjon (TAF, METAR) og NOTAM skal innhentes fra godkjent kilde.

BAK Akrogruppen har bestemt værminima for akroflyging til å være minimum 10 km sikt, klart definert horisont og minimum 3500 fot skydekkehøyde AGL for horisontale øvelser og minimum 4500 fot skydekkehøyde AGL for vertikale øvelser.

Avstand til skyer iht. BSL F.

Ved vindstyrke i det aktuelle området som medfører turbulens må piloten foreta en subjektiv vurdering med hensyn til om akroflyging kan gjennomføres uten å overskride flyets lastefaktor.

9.1.1.6 Utstyr/drivstoff/olje

9.1.1.6.1 Generelt

Det skal kontrolleres at nødvendig utstyr er i orden og medbringes samt at nødvendig drivstoff/olje er påfylt. Kravet om at drivstoff for 45 minutt reserve medbringes gjelder også for all akroflyging.

9.1.1.6.2 Fallskjerm

Fallskjerm skal kontrolleres for skader og at den er forskriftsmessig pakket (se logg) og har gyldig dato. Passasjer skal orienteres om hvordan fallskjermutsprang med landing skal utføres og hvordan åpningsmekanismen fungerer. All skoleflyging som inneholder akroøvelser skal gjennomføres med fallskjerm.

9.1.1.7 Vekt og Balanse

Vekt- og balanse skal beregnes for å sikre at vekt og tyngdepunktsbeliggenhet er innenfor vekt- og balansediagrammet.

9.1.1.8 Akroprogram

Akroprogrammet skal tegnes ned og briefes. Nedtegnet program skal medbringes under turen. Impulsflyging ved å fly øvelser og øvelsessekvenser som ikke er planlagt på forhånd er en viktig ulykkesfaktor ved akroflyging og skal ikke forekomme.

9.1.1.9 Treningsområder

Treningsområdet eventuelt alternativt treningsområde skal briefes. BAKs treningsområder er: Hjeltefjorden nord for Herdla, Bjørnefjorden og Hardangerfjorden.

All akroflyging skal foregå innenfor etablerte treningsområder med angivelse av minimumshøyder.

SOP Akro Bergen Aero Klubb Super Decathlon

Side 18 av 19
Rev. 2.
Dato: 2012-03-30
LN-SDB, Godkjent av
Luftfartstilsynet 07.08.2012

Akroflyging utenfor etablerte treningsområder som ikke er autorisert av Leder Operativ/Utdanning Akrogruppe vil være grunnlag for midlertidig/permanent utestenging fra BAK Akrogruppe. Gjentakelser vil være grunnlag for en permanent utestengning.

For treningssamlinger på andre flyplasser må kart over treningsområder med angivelse av minimumshøyder utarbeides før flyging.

9.1.1.10 Pre Flight Inspection

Pre-flight inspeksjon skal utføres i henhold til BSL/JAR, BAKs bestemmelser og flyets sjekklister.

9.1.2 Checklist

Flyets sjekklister skal benyttes under alle faser av flygingen.

9.2 Akroøvelser

9.2.1 Øvelser

Skal foregå iht standardiseringsguide for den enkelte flytype.

9.2.2 Minstehøyder

BSL F følges hvor alle øvelser skal være avsluttet over minstehøyde 2000 fot AGL.

Underskridelse av minimumshøyder uten gyldig dispensasjon fra LT vil være grunnlag for permanent utestenging fra BAK Akrogruppe.

9.3 Etterkontroll og rengjøring av flyet

Grundig etterkontroll av flyet skal utføres. Flyet skal rengjøres innvendig og utvendig (insekter og olje). Rengjøring av windshield skal gjøres med håndflaten (uten ring) og rent rennende vann.

Max +- G-belastning leses av (digital G-måler på LN-SDB) og føres i reisedagbok under Anmerkninger. (Eksempel u/a +3 G – 2G).

9.4 Betaling av flyleie

9.4.1 Generelt

Det betales leie for flyet i flyetid, rundet **opp** til nærmeste hele 5 min, + 10 min. taxetid. Leiepriser er slått opp på BAKs oppslagstavle i klubbhuset og på BAK's nettside. Leie skal betales umiddelbart etter avsluttet flyging.

9.4.2 LN-SDB

Leie av flytid skal betales inn på BAKs konto, eller via myWebLog.

10. Nødprosedyrer

De nødprosedyrer som er beskrevet i flygehåndboken og angitt i flyenes sjekklister skal brukes.

11. Radio- og Navigasjons hjelpemiddel

Den enkelte flytypes radio- og navigasjons hjelpemiddel er beskrevet i flygehåndboken og hva som finnes om bord er listet i radiokonsesjonsdokumentet.

SOP Akro
Bergen Aero Klubb
Super Decathlon

Side 19 av 19
Rev. 2.
Dato: 2012-03-30
LN-SDB, Godkjent av
Luftfartstilsynet 07.08.2012

12. Vedlegg

- 12.1 Lokale tillegg til skolehåndbok vedrørende akroutsjekk (ref pkt 0.2)**
- 12.2 BAK godkjenning for akroutsjekk (ref pkt 0.3.4)**
- 12.3 Questionnaire Modellutsjekk – Teknisk (ref pkt 5)**
- 12.4 Standardiseringsguide for øvelser (ref pkt 9.1)**